

Tekst van de overdenking in de dankdienst voor het leven van

Sjanie van der Veer - Buijs

op 13 augustus 2015, in de Nieuwe Kerk te Zierikzee

Schriftlezingen: Psalm 1: 1 - 3

Gelukkig de mens
die niet meegaat met wie kwaad doen,
die de weg van zondaars niet betreedt,
bij spotters niet aan tafel zit,
maar vreugde vindt in de wet van de HEER
en zich verdiept in zijn wet, dag en nacht.

Hij zal zijn als een boom,
geworteld aan levend water.
Op tijd draagt hij vrucht,
zijn bladeren verdorren niet.
Alles wat hij doet komt tot bloei.

Lucas 21: 29 – 31

Hij (Jezus) vertelde hun ook een gelijkenis: 'Kijk naar de vijgenboom en al de andere bomen. Als je ziet dat ze uitlopen, weet je dat de zomer in aantocht is. Zo moeten jullie ook weten, wanneer je die dingen ziet gebeuren, dat het koninkrijk van God nabij is.

Mensen uit het leven van Sjanie van der Veer,
De dokter vertelde haar waar ze stond. U kunt er niet meer uit weg, dit is de ziekte waar u aan vast zit. Daar sta je dan. Dit is het scenario dat veel mensen in bange dromen al eens hebben beleefd. In verschillende verwoordingen heb ik zulke dromen van mensen gehoord. Ze vertellen dat ze zeker weten dat de grond dan onder je wegzakt.

Sjanie vertelde hoe ze kort daarna een boom zag, die haar diep raakte. Ze voelde zich verbonden met die boom. Je zou denken omdat ook die boom daar maar stond, er niet uit weg kon. Vast en stil in waar hij terecht gekomen was.

Maar Sjanie zag iets anders, de boom vertelde haar van beweging. Een beweging naar houvast, wortels die blijvend ontvankelijk zijn voor het water. Een voortgaande zoektocht. En een beweging naar omhoog, takken reikend naar licht. Licht om te leven en dus om ook weer van door te geven. Daar sta je dan, boom vol van beweging. Daar sta je dan, mens tussen wat vaststaande feiten worden genoemd. Daar staan, daar zitten wij vandaag ook. Op weg naar de begraafplaats met het vaststaande feit dat we haar uit handen moeten geven. Kijk naar de bomen, hoorden we uit het evangelie van Lucas. Misschien horen we die oproep bij dit afscheid, bij deze dankdienst, ook van Sjanie. Of het moest zijn dat de grond daarvoor nog teveel onder ons is weggezakt, dat wij door de naam van die wrede ziekte of door ander verdriet geen houvast durven zoeken. Laten we toch proberen te kijken, te luisteren. Weet dat onze belemmeringen niet beslissend hoeven te zijn. Een dichtregel vertelt: *Het licht begint te wandelen door het huis en raakt de dingen aan.*

‘Kijk naar de vijgenboom en al de andere bomen’. We lazen het in Lucas als deel van Jezus’ woorden over ‘de laatste dingen’. Voor velen is die oproep om te kijken daarmee verdwenen in zoiets als: weet wat je te wachten staat. Feitelijke narigheid, bereid je er maar op voor. Maar er staat nadrukkelijk ‘Hij vertelde hun ook een gelijkenis.’ Dan is het nodig dat mensen meekijken, dat wij durven zien of we iets herkennen, of we er wat in zien. Een gelijkenis is altijd een uitnodiging. Iets om in je leven echt te ontdekken: dat een gelijkenis wacht op jouw bijdrage. Niet verder gaat totdat jij meedoet. Dat proces van ontdekken heeft Sjanie in haar leven nadrukkelijk doorgemaakt. Er groeide een bevrijdend zelfbewustzijn dat ogen en oren opende. Dat het onverdraaglijk maakte wanneer over God en mensen gesproken wordt alsof wij verder wel gemist kunnen worden. Je bent partner, het is ook aan jou. Kijk mee, leef mee! Jij kunt een verschil maken. Dat heeft ze in haar verbond met Mar, de liefde van haar leven, vorm gegeven. Met een eigen stijl, een eigen weg durven gaan. Daar hebben jullie, als hun kinderen, van meegekregen. Kom voor de dag, zie wie er nog meer zijn. Het is als een gelijkenis, kijk eens goed.

Kijk naar de vijgenboom en al de andere bomen. Jezus brengt het gewone leven in het vizier. Hoe kijk je daarnaar? Een boom die uitloopt, de takken groeien, dan weet je dat het bijna zomer wordt. Ja, nou en, dat is toch ieder jaar zo? Ik zie daar niks in. Hooguit dat er straks veel gesnoeid moet worden. Een ander hoort bij het woord vijgenboom een verwachting meeklinken. Dat het ooit iets wordt met die wereld van God; voor ieder in vrede een plekje onder de vijgenboom. Of worden gedachten gewekt over mensenlevens vol smaak, als zoete vijgen, doorleefd. Dan zie je in een uitlopende vijgenboom ook je verlangen groeien naar andere tijden. Naar tijden dat je je niet langer ontheemd hoeft te voelen omdat ‘men’ in deze samenleving geweld, onrecht

en liefdeloosheid gewoon is gaan vinden. Waarbij je je pijnlijk afvraagt: Hoe kan het dat een ander geen verdriet voelt bij het onrecht dat Joodse mensen is aangedaan? Hoe zou je kunnen doen alsof we dat nu allemaal wel weten?! Weet je dan niet hoe dichtbij het gebeurd is en gebeurt? Een mens met verlangen voelt zich als onder vreemden. *Heimwee huist in zijn kleren en zijn haar.*

Weer een ander herkent in de boom en zijn takken een dagelijks beeld om te weten hoe laat het is. Wat je kunt verwachten, waarmee je kunt rekenen. Jezus zegt: kijk in het gewone naar wat komt. Ook zo alledaags kun je ontdekken dat het koninkrijk van God dichtbij is. Geen vaststaande feiten, maar indrukken die wachten tot je ze opendoet. Sjanie wist hoe laat het was. Tijd om oog te houden voor wat ze aan rijkdom ontvangen had, tijd om dat alles niet aan een diagnose uit handen te geven. *De glans van Uw genade glijdt over werk en hand, en zoekt het wachtend ik.* Ik heb een mooi leven gehad, zei ze. Dat was geen leeg woord. Ze had jullie allen en het lieve leven intens lief, maar dit vertelde van haar vrijheid. In verdriet over een jong gemeentelid dat zo ernstig ziek bleek, zei ze: och als hij dan maar kan leven, hij heeft jonge kinderen. Ze hield vrijheid om te kiezen. Zonder mokken incasseerde ze veel dat niet meer kon. Maar nee, zo klonk het doorleefd, een zuurstofmasker dat wil ik niet. Een vrijheid die haar humor levend hield. Wat bleef er wonderwel veel te lachen. Toen ze al niet meer kon spreken werd er aan tafel voorgelezen uit Psalm 39: 'Ik moet mijn mond met een muilband bedwingen te midden van mensen zonder God of gebod'. Grote hilariteit bij Sjanie. Of toen een dokter bezorgd keek bij het horen van haar lichaamsgewicht, klonk vanaf de iPad haar ingetypte reactie 'maar u bent zelf ook geen dikkerdje'. Een vrijheid die velen tot nadenken bracht toen ze Mar in een indrukwekkend krantenartikel over de gevolgen van ALS opdracht gaf om te vermelden 'Schrijf vooral dat ziekte niet het laatste woord heeft.'

Die vrijheid begon niet pas bij de jaren met ziekte, ze heeft die heel haar levensweg beoefend, geoefend. In dicht bij de Bron willen leven, je geloof voeden met Bijbelverhalen en uitleg, met muziek en liederen, door trouw deel te zijn van je geloofsgemeenschap. In meeleven en omzien. Ze had een open oog voor wie kwetsbaar werd, er buiten dreigde te vallen. Met veel mensen heeft ze meegeleefd, soms jarenlang. 'Ik heb besloten om voortaan dat voor haar te doen'. Het thuisfront hoorde Sjanie's stellige mededeling met een glimlach van herkenning aan. Zo was ze er, in de familie, in haar omgeving, in de Cornelia. Leven vanuit de Bron. Als het maar een beetje kon was ze er, tot op het laatst, in de Thomaskerk bij. Samen met Mar achterin onder de poster met de woorden van Huub Oosterhuis: *Wek mijn zachtheid weer. Geef mij terug de ogen van een kind. Dat ik zie wat is. En mij toevertrouw. En het licht*

niet haat. Dat is ten diepste wat doorklinkt in de woorden uit Psalm 1, die bij het bericht van haar overlijden wenkend vermeld staan. Een psalm die begint met durven doorgaan. Gelukkig de mens, dat is als een aanmoediging, zegt Willem Barnard. Het wil zoveel zeggen als *hou vol, ga voort*, jij die niet meegaat met wie kwaad doen. Blijf leven bij de Bron, als een boom geworteld aan levend water. Weet waar je staat. Het tekent ook hoe Sjanie in haar lezen bleef reiken naar water. Voortgaande verworteling. Gods levensstroom is niet ingedamd met onze vertrouwde beelden en patronen, lees toch. Haar boekenkast was als een venster. *Lezen is om lief te hebben, om te reiken naar wat wacht*. Zo deelde ze ook met jou, Mar, een liefde voor films die voedsel geven aan je denken, die onverwachte en ongedachte kanten dichterbij brengen. Zo leefden jullie als een gesprek, reisgenoten die blijven delen. Ruimte gaven aan het genieten van indrukken. De foto van een terras aan het water vertelt van vertoeven. In verwondering genieten. Met zicht op binnenvaartschepen die deel zijn van de stroom, zie hoe ze voorbijgaan. Ze verdwijnen niet, ze raken uit ons zicht.

Vruchten van het leven van Sjanie zijn er vele. Wat is het goed dat juist op deze dag daarvan gedeeld wordt, u zult er in het tekstboekje van lezen. Sjanie was wars van publiciteit voor zichzelf, maar ze zou het ons vergeven. De vruchten van haar leven verdwijnen niet, al raakt Sjanie uit ons zicht. Het is belangrijk ze te blijven delen, met Mar, met hun kinderen en kleinkinderen, familie en vrienden. Want wat zal het onvoorstelbaar anders worden nu ze niet meer bij ons is. God geve dag aan dag de kracht om verder te gaan. Kijk maar, jouw blik, jouw indruk telt, dat horen we Sjanie zeggen. Er is voor elke dag genoeg om te zien, om mee verder te kunnen. Manna, pak het maar op, doe maar open wat je gegeven wordt als voedsel voor onderweg.

Een tijdje terug 'bekende' een gemeentelid me dat ze tijdens de kerkdienst met haar telefoon een foto had gemaakt. Ze had achter Sjanie gezeten en was in gedachten geweest bij hoe het leven nu voor Sjanie en Mar was. Bij het slotlied zag ze hoe Sjanie haar arm had geslagen rond de kleindochter die naast haar stond. 'Het was een beeld dat mij troostte en daarom heb ik het gefotografeerd. Kijk maar naar die kwetsbare, die sterke arm.' Kijk maar en zie dat het Koninkrijk van God nabij is. Amen.

